

TIL MUSIKKUTVALGET

Innspill fra Norsk instrumentmakerforening

OM NIMF

Norsk Instrumentmakerforening (NIMF) ble dannet i 2016 som en interesseorganisasjon for musikkinstrumentmakere i Norge. Medlemmene våre har verksteder spredt over hele landet og utgjør en essensiell del av musikklivet. Vi er skapere og utviklere, så vel som restauratører og reparatører av et stort mangfold av musikkinstrumenter, eksempelvis klassiske gitarer og stålstrengsgitarer, strykeinstrumenter som fiolin, bratsj, cello og kontrabass og ikke minst hardingfeler. Videre inkluderer vi buemakere for strykebuer, makere av instrumenter innen barokk- og tidligmusikkfeltet, makere av unike håndlagde el-gitarer og -basser, samt makere av folkeinstrumenter som f.eks. langeleik og blokkfløyter.

VERDIEN AV ET LEVENDE INSTRUMENTMAKERFAG

Musikk oppstår i et samspill mellom musikkinstrumenter, utøvere og komponister. Det som medlemmene våre skaper er derfor en grunnleggende premisse for musikk og musikkutøvelse. NIMF ønsker å synliggjøre instrumentmakerne som den gruppen som ikke står på scenen i egen person, men som er til stede fysisk og klanglig i kraft av kunstverkene vi lager. Musikerens evne til å utvikle og utforske det musikalske potensialet i instrumentet er nødvendigvis forbundet med instrumentets kvaliteter som inspirasjonskilde. I tillegg er musikkinstrumentets fysiske tilstedeværelse et kulturuttrykk med egen kunstnerisk verdi og del av kulturarven.

NIMF er opptatt av å fremheve den kreative, kunstneriske og håndverksmessige essensen i de tradisjonelle instrumentmakerfagene og vi vil samtidig påpeke prinsipielle forskjeller mellom det vi skaper sammenliknet med butikkprodukter eller masseproduserte kopier framstilt på fabrikk. Håndlagde musikkinstrumenter er originale gjenstander som rommer en latent musikalsk verden selv når de ikke lager lyd. På samme tid er de ofte høyverdige visuelle kulturuttrykk for sin tid, på linje med arkitektur og skulptur, og de kan bli verdsatt i lang tid etter sin tilblivelse. Et eksempel er de aller første fiolinene fra midt på 1500-tallet som fremdeles blir brukt og som har blitt noen av våre mest ettertraktede og verdifulle samlerobjekter.

Instrumentmakerne forvalter, utvikler og viderefører håndverkstradisjoner som utgjør en viktig del av vår felles immaterielle kulturarv. Vi holder liv i håndverkspraksiser som ofte strekker seg mange hundre år tilbake i tid og som er under sterkt press fra en stadig mer digital virkelighet. Vi mener nettopp derfor at den kunnskapen som kjennetegner fagfeltet vårt i økende grad er viktig og at kontakten med det analoge og taktile vil være et viktig holdepunkt også for framtidige generasjoner. Vi erfarer i tillegg at psykisk helse, bærekraftig forbruk, forvaltning av naturressurser og sosialt og kulturelt samspill er alle sider av instrumentmakerfagernes ringvirkninger som ikke skal undervurderes.

NIMF arbeider for å styrke og videreutvikle alle disse aspektene av instrumentmakerfagene gjennom egne prosjekter og ved å samarbeide med f.eks. Valdresmusea, Ringve Musikkinstrumentmuseum, Dextra Musica, FolkOrg, Norsk håndverksinstitutt, NTNU, USN, Norges Musikkhøgskole og andre. Vi står også for Instrumentmakerdagen, vårt eget årlige arrangement som synliggjør fagene for et bredere publikum.

VÅRE KONKRETE INNSPILL:

- Støtteordninger:

Mange av våre medlemmer uttrykker frustrasjon over at det er vanskelig å komme i betraktning for stipender, prosjektstøtte og lignende. Ordningene er oftest rettet inn mot enten musikere og kunstnere eller rene kunsthåndverkere med produkter av åpenbart visuell karakter. Stipendordningene er stort sett rettet inn slik at vårt komplekse fag faller mellom alle kategorier; ikke musikk, ikke kunsthåndverk, ikke tradisjonshåndverk. Dette gir lite insentiv til å søke midler og dermed færre prosjekter som stimulerer utvikling av faget vårt. Vi opplever at det er bedre muligheter for musikere å få støtte til innkjøp av instrumenter, enn for instrumentmakere i Norge til å bygge dem. Det er viktig at støtteordninger for arbeidsstipender og prosjekter utformes slik at de også treffer instrumentmakerne og på den måten dyrker mulighetene for mangfold, utvikling og rekruttering innenfor feltet vårt.

- MVA:

Håndbygde instrumenter er kunstneriske åndsverk på samme måte som andre kunstuttrykk og bør innlemmes i samme MVA-kategori. Kundene våre er stort sett musikere, som i kraft av sitt kunstneriske utøvende virke ikke har mulighet til momsfradrag. Dette betyr i realiteten at instrumentmakerne ender som siste ledd i MVA kjeden. Instrumenter kjøpes og selges i et internasjonalt marked og vi makere står i direkte konkurranse med kollegaer i utlandet. Dessverre er det slik at det er vanskelig å håndheve importreglene ved kjøp av instrumenter i utlandet og i tillegg lite insentiv til å fortolle etter eget initiativ når musikerne uansett ikke trekker fra MVA. Et annet poeng

spesielt for feltet vårt, i likhet med for eksempel billedkunst, er `konkurransen` med eldre instrumenter. Disse omsettes også momsritt som antikviteter.

Fordi vi jobber fra bunnen av, ofte ved å samle og blande egne materialer eller lage egne verktøy, blir differansen mellom inngående og utgående MVA uforholdsmessig stor. Den kunnskapen og tradisjonen som gjør faget vårt unikt, og som det er viktig nettopp å bevare, blir på denne måten en ekstra utgift og belastning i konkurranse med fabrikkproduserte og importerte instrumenter.

NIMF mener regelverket rundt MVA på musikkinstrumenter i realiteten fungerer konkurransevridende mot norskbygde instrumenter. Hvis man ønsker en levende instrumentmakertradisjon i Norge, ville det å sidestille håndbygde instrumenter med annen kunstutøvelse være et enkelt politisk grep for å stimulere feltet vårt.

Vi vil likevel understreke at vi ikke mener alle sider av instrumentmakerverke, som for eksempel reparasjon eller videresalg av varer, bør ut av MVA-ordningen. Her fungerer momsen etter hensikten.

- Stimuleringstiltak:

Norge har et lite hjemmemarked og det er derfor nødvendig for mange av medlemmene våre å lage instrumenter for et internasjonalt marked. Vi etterspør drahjelp som kan bidra til å synliggjøre norske instrumenter internasjonalt på samme måte som Music Norway promoterer norsk musikk eller Norwegian Crafts promoterer norsk design og håndverk utenlands.

Med vennlig hilsen

Styret i NIMF

v/ Magnus Nedregård, Ole Jacob Nordheim og Vegard Fikke (felemakere)

Leonardo Michelin Salomon og Simen Omang (gitarmakere)